

แนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนอง
หลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1*
GUIDELINES FOR BUDGET MANAGERMENT OF SCHOOL IN
THE NONG LUANG SCHOOL GROUP UNDER THE KAMPHAENG PHET
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ศรัณย์ จันทะอุป¹ และ จารุวรรณ แก่นทรัพย์²

Saran Chantaap¹ and Jaruwon Gansub²

¹⁻² วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

¹⁻² Northern College, Thailand

Corresponding Author's Email: Sarun0013@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ขั้นตอนที่ 1 เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 6 คน และครูผู้สอนจำนวน 80 คน รวม 86 คน กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง ปีการศึกษา 2567 โดยการสุ่มอย่างง่าย และขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ แหล่งผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .931 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอด้วยความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน นอกนั้นอยู่ในระดับ มาก เรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับ คือ ด้านการจัดสรรงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารบัญชี ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการบริหารการเงิน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับต่ำสุด คือ ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

* Received 16 September 2025; Revised 26 September 2025; Accepted 1 October 2025

2. แนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ทั้ง 7 ด้าน มีแนวทางการบริหารงานงบประมาณ จำนวน 57 แนวทาง

คำสำคัญ : แนวทาง, การบริหารงานงบประมาณ, สถานศึกษา

Abstract

This research aimed 1) to study the current conditions of budget management in schools within the Nong Luang School Group under the Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1, and 2) to propose guidelines for budget management in schools within the Nong Luang School Group under the same jurisdiction. The study was conducted in two phases. In Phase 1, quantitative data were collected from a sample consisting of 6 school principals and 80 teachers, totaling 86 participants, during the 2024 academic year. The sample was selected using simple random sampling. In Phase 2, qualitative data were collected from 5 key informants. The research instruments included a questionnaire, which demonstrated a reliability coefficient of .931, and a semi-structured interview guide. Data analysis was performed using mean and standard deviation for the quantitative part, while qualitative data were analyzed through content analysis and presented in descriptive form.

The research indicated that:

1. The school budget management in The Nong Luang School Group, Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1, overall and in each aspect, is at a high level. Considering each aspect, there is 1 aspect at the highest level. The rest are at a high level. The average values from highest to lowest are budget allocation, followed by material and asset management, monitoring, evaluation and reporting of money usage and performance, accounting management, budget preparation and proposal, financial management, and the aspect with the lowest average value is resource mobilization and investment in education, respectively.

2. Guidelines for school budget management in the Nong Luang School Group, Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1, found that the school budget management guidelines in all 7 areas have 57 budget management guidelines.

Keywords: Guidelines, Budget management, Schools

บทนำ

ปัจจุบันสถานศึกษามีฐานะเป็นหน่วยงานประมาณและหน่วยบริหารการเงินของตนเอง แต่ยังมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดูแล แม้ว่าจะมีฐานะนิติบุคคลตามกฎหมาย ส่งผลให้สถานศึกษายังขาดความเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริงทั้งนี้การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ได้กำหนดให้สถานศึกษาสามารถจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งการจัดหารายได้จากการให้บริการที่ต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน เพื่อให้การบริหารงบประมาณ การเงินและบัญชีของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวประกอบกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ โดยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี ต้องกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของตนไปยังสถานศึกษา ผ่านกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ประกอบกับประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด และเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการบริการทางการศึกษากับเยาวชนของชาติ ซึ่งเป็นทั้งภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พลเมืองทุกคนต้องได้รับ เพื่อพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม คุณธรรม ตามที่รัฐต้องการ ทางด้านการบริหารงบประมาณนั้น เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องรับผิดชอบต่อการทำนิติกรรมที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำนิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเงินการบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ที่อาจเกิดความผิดพลาด อันเนื่องมาจากการขาดความเข้าใจที่ชัดเจน จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องเร่งสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานจะเป็นการเตรียมความพร้อม

ให้สถานศึกษา พร้อมรับการประเมินและตรวจสอบจากภายนอกซึ่งการบริหารงานงบประมาณ ในสถานศึกษาแต่ละขนาดจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับบริหารจัดการของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันปฏิรูปการบริหารจัดการ ปรับปรุงระบบงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549 : 2)

จากการศึกษารายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน จากหน่วยงานตรวจสอบ ภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เพชร เขต 1 (2566) พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เพชร เขต 1 มีข้อบกพร่องมากมายอันสืบเนื่องมาจากปัญหา การใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษา เช่น สถานศึกษามีการใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามที่ แผนกำหนดและขาดการควบคุม กำกับติดตามการใช้จ่ายเงินไม่ได้ดำเนินการสำรวจความ จำเป็นในการจัดหาทรัพยากรที่ต้องใช้ในการบริหารงาน และจัดการเรียนการสอน การวางแผน ในการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ไม่สมบูรณ์ ไม่ดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างตามแผนที่กำหนด ดำเนินการจัดซื้อวัสดุ ทำการจัดซื้อวัสดุไม่เป็นไปตามความจำเป็นในการบริหารจัดการศึกษา ของสถานศึกษา การจัดทำบัญชีที่ไม่เป็นปัจจุบัน หลักฐานในการรับเงินและจ่ายเงินไม่ครบถ้วน เนื่องจากขาดการควบคุม กำกับ ติดตาม การขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหาร งบประมาณตามระเบียบและกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงโดย เร่งด่วน (กลุ่มงานบริหารงานการเงินและสินทรัพย์, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำเภองาว เพชร เขต 1 2566 : 1-2)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เพชร เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร งบประมาณในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจที่จะ ศึกษาค้นคว้า เรื่องแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เพชร เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไป เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาที่รับผิดชอบและ เพื่อเป็นข้อมูลให้กับสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำเภองาว เพชร เขต 1 พัฒนาการบริหารงานงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนอง หลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เพชร เขต 1

2. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research) ประกอบด้วยวิธีเชิงปริมาณ และวิธีเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้วิจัยในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน ครูผู้สอน จำนวน 99 คน จำนวน 105 คน ปีการศึกษา 2567 กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 (ไม่รวมผู้วิจัย) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน และครูผู้สอนจำนวน 80 คน รวม 86 คน กลุ่มโรงเรียนหนองหลวง ปีการศึกษา 2567 โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .931

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ถึงกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ : 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่และร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ ช่วงค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00, 3.50 – 4.50, 2.51 – 3.50, 1.51 – 2.50, และ 1.00 -1.50 หมายถึง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 120-123)

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนหนองหลวงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1. กลุ่มแหล่งข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน จากการเลือกแบบเจาะจงและมีคุณสมบัติดังนี้ 1) กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีขั้นต้น มีประสบการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน 2) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทขั้นต้นที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน และ 3) กลุ่มปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และครูปฏิบัติการ ที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและพัสดุ มีคุณวุฒิการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา และมีประสบการณ์บริหารงบประมาณ หรือรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และเครื่องบันทึกเสียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ตามประเด็นในการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จากนั้นนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ล่วงหน้า แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัน เวลา ที่กำหนด โดยการจดบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์และบันทึกเสียง จนครบทั้ง 9 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปเป็นแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ผลการวิจัย

การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวม

ที่	การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน	สภาพการปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1	ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ	4.40	0.35	มาก
2	ด้านการจัดสรรงบประมาณ	4.52	0.30	มากที่สุด
3	ด้านการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน	4.41	0.29	มาก
4	ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา	4.35	0.38	มาก
5	ด้านการบริหารการเงิน	4.38	0.36	มาก
6	ด้านการบริหารบัญชี	4.41	0.32	มาก
7	ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.45	0.30	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.43	0.19	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน นอกนั้นอยู่ในระดับ มาก พิจารณารายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ คือ ด้านการจัดสรรงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารบัญชี ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการบริหารการเงิน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับต่ำสุด คือ ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การหาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน มี 7 ด้าน มี 57 แนวทาง พิจารณารายด้าน มีดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ มีแนวทางการพัฒนา 9 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารและครู บุคลากรในสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดการใช้งบประมาณ ให้ครอบคลุมโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนจะได้รับ 2) ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณควรยึดหลักของการสนับสนุนวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 เน้นโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะดิจิทัล และการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) ผู้บริหารควรจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลที่เกิดต่อคุณภาพผู้เรียน และตอบโจทย์พันธกิจของ

สถานศึกษาเป็นอันดับแรก 4) ผู้บริหารควรมีการสื่อสารที่ชัดเจนระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม เพื่อดำเนินงานที่ถูกต้องและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา 5) ผู้บริหารควรนำข้อมูลที่ผ่านมาเช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผลการประเมินภายในและภายนอก มาใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์ความคุ้มค่า และความสอดคล้องของการใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับพันธกิจของสถานศึกษา 6) ผู้บริหารควรวางแผนกรอบรายจ่ายงบประมาณต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7) ผู้บริหารและครู ควรตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง และปรับปรุงแผนงบประมาณ ให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติ 8) สถานศึกษาควรมีการวางแผนงานพัสดุ ดูแลรักษาพัสดุ ตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของส่วนราชการ และ 9) สถานศึกษาควรจัดทำรายงานงานการเงินและพัสดุให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

2.2 ด้านการจัดสรรงบประมาณ มีแนวทางการพัฒนา 9 แนวทาง ดังนี้ 1) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการ ร่วมตัดสินใจพิจารณาการใช้งบประมาณตามความจำเป็นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน 2) สถานศึกษาควรนำหลักการ คุ่มค่า คุ่มทุน และคุ่มผล มาใช้ทุกการใช้จ่าย เปรียบเทียบความคุ้มค่าและทางเลือกต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในงบประมาณที่จำกัด เช่น การเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือการจ้างวิทยากร 3) ผู้บริหารควรวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมอย่างรอบด้านก่อนการจัดสรรงบประมาณ เริ่มจากทำความเข้าใจวัตถุประสงค์หลักของโครงการให้ชัดเจน 4) ผู้บริหารและครูควรศึกษาความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา เพื่อกำหนดโครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา 5) สถานศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณที่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย หรือการอบรมพัฒนาครูผู้สอนในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ 6) บุคลากรในสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการและการใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ความต้องการ ความจำเป็นของสถานศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 7) ผู้บริหารควรมีการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณหลังจากดำเนินโครงการ ติดตามผลการใช้งบประมาณที่ตรงตามแผนงานและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 8) ผู้รับผิดชอบโครงการควรจัดทำเอกสารที่ดำเนินงานตามแผนที่ใช้จ่ายงบประมาณตามที่ได้รับอนุมัติ ให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติงานงบประมาณ และ 9) สถานศึกษาควรจัดทำแผนงบประมาณประจำปีของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการและนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่

2.3 ด้านการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน มีแนวทางการพัฒนา 7 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินโครงการโดยคัดเลือกผู้ที่มีความรู้หลากหลายสาขา เพื่อให้การประเมินมีมุมมองรอบด้าน 2) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือที่

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ 3) ผู้บริหารและครู ควรใช้เครื่องมือในการประเมินที่เป็นเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นก่อนนำไปใช้ 4) ผู้บริหารควรใช้เครื่องมือในการประเมินที่หลากหลายรูปแบบ เช่น วัดผลประเมินผลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ 5) ผู้บริหารควรนำผลการประเมินที่ได้นำไปวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อประกอบการตัดสินใจในการพิจารณางบประมาณในรอบปีต่อไป 6) ผู้บริหารควรตรวจสอบประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน โครงการ การใช้เงินตามโครงการ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพ 7) ผู้บริหารควรส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ PDCA และนำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการดำเนินโครงการ

2.4 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา 8 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรมีการวางแผนด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการศึกษา 2) ผู้บริหารควรวางแผน จัดทำแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมกับการจัดสรรงบประมาณให้กับฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เป็นระบบที่ชัดเจน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ 3) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้วยความโปร่งใส และสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่สถานศึกษา 4) ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณในการลงทุน เพื่อพัฒนาการศึกษาในระยะยาว เช่น การลงทุนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะที่ทันสมัย 5) ผู้บริหารและครูควรมีแผนปฏิบัติการที่ระบุโครงการ กิจกรรมงบประมาณที่ต้องใช้ และผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจน โดยอิงตามยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา 6) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการระดมทรัพยากร การใช้จ่าย บริหารงบประมาณอย่างโปร่งใส รวมทั้งมีการรายงานผลอย่างเป็นระบบชัดเจน ทั้งนี้เพื่อความไว้วางใจและตรวจสอบได้ 7) สถานศึกษาควรระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อเพิ่มงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษา โดยเน้นประโยชน์สูงสุดที่เกิดกับผู้เรียน 8) สถานศึกษาควรใช้จ่ายงบประมาณที่ได้จากการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการบริหารงานงบประมาณ และใช้จ่ายให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของโครงการ

2.5 ด้านการบริหารการเงิน มีแนวทางการพัฒนา 7 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องงานงบประมาณเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติงานงบประมาณที่ถูกต้อง 2) สถานศึกษาควรมีช่องทางสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารงานงบประมาณที่ถูกต้อง ชัดเจน ลดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดต่าง ๆ 3) สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานงบประมาณ งานการเงิน งานพัสดุ ของสถานศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 4) ผู้ที่ผ่าน

การอบรมงานงบประมาณ งานการเงินและพัสดุ ควรเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติที่ถูกต้องให้แก่เพื่อนร่วมงาน 5) ผู้บริหารควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบภายในสถานศึกษา เพื่อให้มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา 6) สถานศึกษาควรจัดทำระบบสารสนเทศ แบบฟอร์ม งานงบประมาณให้เป็นระบบเพื่อการปฏิบัติงาน และสามารถตรวจสอบได้ง่าย 7) ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานงบประมาณภายในกลุ่มโรงเรียน โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ให้คำแนะนำ ให้การปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามระเบียบทางราชการ

2.6 ด้านการบริหารบัญชี มีแนวทางการพัฒนา 8 แนวทาง ดังนี้ 1) สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อชี้แจงการใช้งบประมาณในแต่ละปีการศึกษา 2) ครูผู้รับผิดชอบควรจัดทำรายงานงบการเงิน การเบิกจ่ายต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน โดยจัดทำตามรูปแบบรายงานของทางราชการ 3) ครูผู้รับผิดชอบควรจัดทำรายงานสรุปงบการเงิน รายละเอียดการใช้-จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาตามรูปแบบแนวทางของทางราชการ ซึ่งควรสรุปรายไตรมาส หรือรายภาคเรียน พร้อมทั้งจัดทำแผนภูมิหรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจนเข้าใจง่าย 4) สถานศึกษาควรเผยแพร่ข้อมูลการเงินผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น การติดประกาศ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ หรือกลุ่มไลน์ของสถานศึกษา เพื่อให้ครู บุคลากรในสถานศึกษาได้ทราบถึงการใช้จ่ายที่เป็นปัจจุบัน เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และความโปร่งใสในการบริหารงานงบประมาณ 5) สถานศึกษาควรสร้างแบบฟอร์มในการเผยแพร่ข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น การจัดซื้อ จัดจ้าง ตามโครงการต่าง ๆ หรือรายงานการประชุมภายใน เพื่อแจ้งให้ทราบถึงการใช้งบประมาณที่เหมาะสมและเงินคงเหลือของสถานศึกษา 6) ผู้บริหารควรเผยแพร่ข้อมูลการบริหารงบประมาณ ควรดำเนินการอย่างรอบคอบ โดยรักษาความเป็นส่วนตัวและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม 7) ผู้บริหารควรเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น มีการประชุมบุคลากรรายเดือน หรือเวทีเสวนาภายใน ซึ่งจะช่วยให้ทุกคนรู้สึกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณร่วมกัน และ 8) สถานศึกษาควรมีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และรับฟังข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานให้ถูกต้อง

2.7 ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีแนวทางการพัฒนา 9 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบระหว่างสิ่งของที่มีอยู่กับสิ่งของที่ต้องการก่อนที่จะจัดซื้อใหม่ 2) ผู้บริหารและครูควรตรวจสอบวัสดุ ครุภัณฑ์เดิมว่าเพียงพอหรือไม่เหมาะสมกับการใช้งานมากน้อยเพียงใด โดยมีการจัดทำระบบทะเบียนครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน และตรวจสอบตรวจทานสม่ำเสมอ เพื่อหลีกเลี่ยงการจัดซื้อซ้ำซ้อน เป็นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า 3) ผู้บริหารควรจัดลำดับความสำคัญของความต้องการตามผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์การกำหนดลำดับความสำคัญที่ชัดเจน เช่น ความจำเป็นเร่งด่วน ผลกระทบ

ต่อคุณภาพการเรียนการสอน และความสอดคล้องกับนโยบายหลัก เพื่อให้งบประมาณถูกใช้ในสิ่งที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและสถานศึกษา 4) ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เพื่อติดตาม ตรวจสอบ งานพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติ 5) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการสำรวจความต้องการ เสนอรายการที่จำเป็น และจัดลำดับความสำคัญของการใช้พัสดุ ครุภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษาพร้อมทั้งระบุวัตถุประสงค์การใช้ให้ชัดเจน 6) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เพื่อการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ ได้ตรงตามความต้องการ และเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ 7) สถานศึกษาควรจัดทำตารางการปฏิบัติงานสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ และแผนงบประมาณในการจัดซื้อพัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นประจำทุกปี เพื่อการสรรหาที่ง่ายยิ่งขึ้น 8) ผู้บริหารและครูควรดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบคุณภาพ วัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นประจำทุกปีงบประมาณ เพื่อสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ที่คงเหลือ ที่จำหน่าย และที่ควรหาเพิ่มเติมและ 9) สถานศึกษาควรจัดทำรายงานการตรวจสอบพัสดุ ครุภัณฑ์ ประจำปี เพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

อภิปรายผล

การศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน นอกนั้นอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานงบประมาณตั้งแต่เริ่มต้นการสำรวจ วางแผนงาน โครงการ กิจกรรม นิเทศติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และสรุปรายงานผล อย่างเป็นระบบตามขั้นตอนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนียา เพ็ชรนอก (2563 : 170-172) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านงานงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงด้านงานงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา กลุ่มแก้ว (2563 : 104-110) ศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัด ศรีสะเกษโดยร่วมมือสภาการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การหาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เพชร เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน มี 7 ด้าน มี 57 แนวทาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง ที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้ข้อมูลแนวทางปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่ายต่อการปฏิบัติงานงบประมาณ สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงานต้นสังกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินา พวงทอง. (2563 : 128-137) ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน มีรายการปฏิบัติรวม 40 รายการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนียา เพ็ชรนอก (2563 : 170-172) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านงานงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านงานงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มี 4 องค์ประกอบ 20 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ด้านงานแผนงาน 2) ด้านงานพัสดุ 3) ด้านงานการเงิน 4) ด้านงานบัญชี ด้านละ 5 แนวทาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา กลุ่มแก้ว (2563 : 104-110) ศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนา ควรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณต้องมีข้อมูลที่ทันสมัย เพียงตรง ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ในการบริหารงบประมาณจะต้องยึดถือคุณธรรม ความเชื่อมั่นในความถูกต้อง การเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในการใช้จ่ายงบประมาณ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมรับรู้และได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และควรตระหนักถึงประโยชน์สูงสุดในการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เพชร เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน นอกนั้นอยู่ในระดับ มาก และแนวทางการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เพชร เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารงานงบประมาณ

ของโรงเรียน ทั้ง 7 ด้าน มีแนวทางการบริหารงานงบประมาณ จำนวน 57 แนวทาง สรุปแนวทางได้ดังนี้ ผู้บริหารและครู บุคลากรในสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดการใช้งบประมาณ ให้ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ชัดเจน สนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอและประเมินโครงการ มีส่วนร่วมพิจารณาการใช้งบประมาณที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน และควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบงานงบประมาณเข้ารับการอบรมหรือประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบงานงบประมาณเข้ารับการอบรมหรือประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้

1.2 ควรมีช่องทางสื่อสารระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นเพื่อการบริหารงานงบประมาณที่ถูกต้อง ชัดเจน ลดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

1.3 ผู้บริหารและครู บุคลากรทางการศึกษา ควรร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบระหว่างสิ่งของที่มีอยู่กับสิ่งของที่ต้องการก่อนที่จะจัดซื้อใหม่ ควรตรวจสอบวัสดุ ครุภัณฑ์เดิมว่าเพียงพอหรือไม่ เหมาะสมกับการใช้งานมานาน้อยเพียงใด โดยมีการจัดทำระบบทะเบียนครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน และตรวจสอบตรวจทานสม่ำเสมอ เพื่อหลีกเลี่ยงการจัดซื้อซ้ำซ้อน เป็นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

1.4 ผู้บริหารและครู บุคลากรทางการศึกษา ควรร่วมกันนำหลักการ คัดค้าน คัดค้าน และ คัดค้าน มาใช้ทุกการใช้จ่าย และควรเปรียบเทียบความคุ้มค่าและทางเลือกต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดภายใต้งบประมาณที่จำกัดและได้ผลตอบแทนทางการศึกษาที่คุ้มค่า เช่น การเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือการจ้างวิทยากร

1.5 ผู้บริหารและครู บุคลากรในสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดการใช้งบประมาณ ให้ครอบคลุมโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและสถานศึกษา

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินโครงการโดยคัดเลือกผู้ที่มีความรู้หลากหลายสาขาที่เกี่ยวข้องกับโครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้การประเมินมีมุมมองรอบด้านและสะท้อนความจริงของผลการดำเนินงาน และมีเครื่องมือประเมินที่มีประสิทธิภาพ

1.7 ควรมีการวางแผนด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการศึกษา เน้นการลงทุนเพื่อการศึกษาในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1

2.2 ควรศึกษาแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานงบประมาณของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 เพื่อนำความรู้ ที่ได้รับไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ชุดิมา พวงทอง.(2563). แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- มัทนียา เพ็ชรนอก. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านงานงบประมาณใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนา กลุ่มแก้ว. (2563). สภาพและแนวทางการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหา บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1. (2566). ข้อมูลฝ่ายบุคคล (2565-2566). กำแพงเพชร : สำนักงาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1. (2566). รายงานการประเมินผล การควบคุมภายใน 2566. กำแพงเพชร : สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549 ก). คู่มือการตรวจสอบภายใน สถานศึกษา : การเงินการบัญชีตามระบบควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อย พ.ศ. 2544. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการ พัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.